

29.8.2018

Sosiaali- ja terveysministeriö

Viite: STM:n lausuntopyyntö STM17:00/2018 6.7.2018

**LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI ASIAKAS- JA
POTILASLAIKSI JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI**

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto ry - Finlands Avtalsbrandkårers Förbund rf (SSPL) esittää lausuntonaan Sosiaali- ja terveysministeriön valmistelemasta laki luonnoksesta seuraavaa:

Sopimuspalokunnat hoitavat suurimman osan pelastustoimen tuottamista ensivastepalveluista. Pelastustoimella oli Pronto-tietojärjestelmän mukaan vuonna 2017 yhteensä 24316 ensivastetehtävää, joista sopimuspalokunnat tekivät 14312 tehtävää.

Sopimuspalokuntien ensiauttajat ovat pääosin tehtävään koulutettuja sopimuspalokuntalaisia, mutta toimintaan osallistuu usein myös sellaisia sopimuspalokuntalaisia, joilla on ammattikoulutus perustason tai hoitotason ensihoitajana.

Tämän vuoksi pidämme tärkeänä, että uudessa asiakas- ja potilaslaissa otetaan ensivastetoiminta paremmin huomioon.

Luonnoksessa yleisperusteluiksi todetaan, että ensihoitopalvelun henkilöstöön kuuluu sekä sairaanhoitopiiriin, pelastuslaitosten että yksityisten palveluntuottajien palveluksessa olevia henkilöitä.

Yleisperusteluissa on huomioitava, että sopimuspalokuntien henkilöstöstä suurin osa ei ole suoraan pelastuslaitosten palveluksessa vaan VPK-yhdistykset ovat tehneet sopimuksen pelastuslaitoksen kanssa palveluiden tuottamisesta. Pelastuslaitoksilla on puolestaan yleensä yhteistyösopimukset sairaanhoitopiirien kanssa, joihin sisältyy ensivastetoiminnan ohella ambulanssitoiminta.

Ensivasteyksikköjen henkilöstö avustaa yleensä muita ensihoitopalvelun yksiköitä tehtävillä. Osalla tehtävistä ensivasteyksikkö tavoittaa potilaan ennen ensihoitoa ja voi joutua tilanteeseen, jossa joudutaan rajoittamaan potilasta tai avustamaan potilaan rajoittamisessa. Sopimuspalokunnat ovat raportoineet eri puolilta Suomea, että ensivasteyksikkö saattaa olla yksinään kohteessa useita kymmeniä minuutteja ennen toisen ensihoitopalvelun yksikön saapumista. Nykytilanteen tarkkaa arviointia vaikeuttaa se, että sairaanhoitopiirit eivät yleensä seuraa ensivasteyksikköjen toimintaa kovin tarkasti tunnuslukujen avulla.

29.8.2018

Luonnoksessa asiakas- ja potilaslaiksi

Jos yksittäisen henkilön kohdalla rajoittaminen on 95–98 §:ä noudattaen sallittua ja yksittäisen rajoitustoimenpiteen käyttämisen edellytykset täyttyvät, terveydenhuoltolain 39 ja 40 §:ssä tarkoitetuissa ensihoitopalveluissa voidaan käyttää seuraavia rajoitustoimenpiteitä siten kuin jäljempänä tarkemmin säädetään: 1) 105 §:ssä tarkoitettu kiinnipitäminen; 2) 108 §:ssä tarkoitettu rajoittavien välineiden ja asusteiden käyttö vakavissa vaaratilanteissa; 3) 109 §:ssä tarkoitettu aineiden ja esineiden haltuunotto; 4) 110 §:ssä tarkoitettu henkilöntarkastus; 5) 111 §:ssä tarkoitettu henkilönkatsastus; 6) 113 §:ssä tarkoitettu poistumisen estäminen kiireellisen terveydenhuollon toteuttamiseksi; 7) 114 §:ssä tarkoitettu yhteydenpidon rajoittaminen; 8) 115 §:ssä tarkoitettu teknisen välineen käyttö; 9) 116 §:ssä tarkoitettu välttämättömän terveydenhuollon antaminen ilman potilaan lupaa; 10) 117 §:ssä tarkoitettu lääkityksen antaminen ilman potilaan lupaa; 11) 118 §:ssä tarkoitettujen henkilökohtaiseen hygieniaan liittyvät rajoitustoimenpiteet; 12) 119 §:ssä tarkoitettujen ravitsemukseen liittyvät rajoitustoimenpiteet.

Pidämme tärkeänä, että ensihoitoa koskevissa pykälissä kirjauksissa huomioidaan selkeästi, että ensivastehenkilöstö on ensihoitoasetuksen mukaan osa ensihoitopalvelun henkilöstöä. Mikäli ensivastehenkilöstöllä ei ole samoja oikeuksia rajoittamiseen kuin muulla ensihoitohenkilöstöllä, pitää tämä huomioida laadittaessa lakia.

Henkilöstön riittävyys ja osaaminen

Palvelujen tuottajan on lisäksi annettava palvelujen tai hoidon toteuttamiseen osallistuville henkilöille perehdytystä, täydennyskoulutusta ja ohjeistusta 2 momentissa tarkoitettujen tietojen ja taitojen ylläpitämiseksi ja täydentämiseksi.

Pidämme tärkeänä, että ensivaste yksikköjen sopimushenkilöstö otetaan huomioon suunniteltaessa koulutusta. Mielestämme ensivastehenkilöstöä koskeva koulutus tulisi kirjata kuten vartioita ja järjestyksenvalvoja koskevassa pykälässä.

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto

Toiminnanjohtaja

Isto Kujala

TIEDOKSI: Sisäministeriö, pelastusosasto
Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto